

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه آموزش و ترویج کشاورزی

برنامه جامع آموزش مهارتی بیمه محصولات کشاورزی در سال ۱۴۰۴-۱۴۰۵

ویژه مددکاران ترویجی و کارشناسان شرکت های خدمات فنی - مشاوره ای کشاورزی

دفتر آموزش بهره برداران و مشاغل کشاورزی

مهرماه ۱۴۰۴

مقدمه

بخش کشاورزی به لحاظ پراکندگی مناطق روستایی، وجود اقلیم‌های متفاوت و تنوع در محصولات کشاورزی وضعیت منحصر به فردی دارد. تولید محصولات کشاورزی یکی از پر مخاطره‌ترین فعالیت‌های اقتصادی به شمار می‌رود و همواره این امکان وجود دارد تا بلایای طبیعی، آفات نباتی، انواع بیماری‌های گیاهی و حتی تغییرات ناگهانی دما، خسارات زیادی را به کشاورزان تحمیل نماید. بیمه محصولات کشاورزی در اصل، نوعی سازوکار برای مشارکت در پذیرش ریسک از سوی کشاورزان است. بواسطه مشارکت بخش عمده‌ای از جامعه تولیدکننده در پذیرش ریسک، در هنگام پدید آمدن خطر، از ضرر و زیان وارد شده بر این جامعه جلوگیری می‌شود. در این میان نقش آموزش و ارتقا سطح دانش و مهارت تولیدکنندگان در خصوص مزایا و اهمیت بیمه محصولات کشاورزی، آشنایی با نحوه بیمه محصولات تولیدی، شناخت عوامل آسیب‌رسان، خطرزا و تهدید کننده‌ی تولید محصولات کشاورزی بسیار حائز اهمیت است. مددکاران ترویجی و کارشناسان شرکت های خدمات فنی - مشاوره ای کشاورزی بعنوان رهبران فنی محلی و خبرگان روستایی که از نظر موقعیت اجتماعی و فرهنگی و مهارت‌های حرفه‌ای و فنی در وضعیت مناسبی قرار دارند، می‌توانند در نقش بازوان اجرایی و همیاران آموزش و نیز بعنوان رابط آموزشگران و جامعه محلی، نقش بسیار مهمی در تسریع آموزش بیمه محصولات کشاورزی به تولیدکنندگان داشته باشد. در راستای اجرای تفاهم نامه همکاری بین موسسه آموزش و ترویج کشاورزی و صندوق بیمه کشاورزی به شماره ۰۴۲/۰۸۵/۲۰۶۹ مورخ ۱۴۰۴/۶/۲۹ (موضوع ماده ۲؛ پیوست شماره یک و دو قرار داد سال زراعی ۱۴۰۴-۱۴۰۵)، دستورالعمل اجرای دوره‌های آموزشی با موضوعات " اصول و مفاهیم بیمه کشاورزی " ویژه مددکاران ترویجی و " جایگاه بیمه در فرآیند مدیریت ریسک بخش کشاورزی " ویژه کارشناسان شرکت های خدمات مشاوره ای فنی مهندسی کشاورزی کشور و کارشناسان مراکز خدمات کشاورزی غیردولتی کشور، تهیه و به شرح ذیل برای اجرا از تاریخ ۱۴۰۴/۰۷/۰۱ لغایت ۱۴۰۵/۰۶/۳۱ ارسال می‌گردد.

۱- هدف کلی

گسترش و ترویج فرهنگ بیمه محصولات کشاورزی در جوامع روستایی و افزایش ظرفیت بیمه پذیری (ضریب نفوذ بیمه) در بین بهره‌برداران بخش کشاورزی کشور.

۲- اهداف اختصاصی

- ارتقای سطح دانش، بینش و مهارت مددکاران ترویجی و کارشناسان شرکت های فنی و مشاوره ای کشاورزی در خصوص توسعه فرهنگ بیمه و تقویت مدیریت ریسک با استفاده از خدمات بیمه‌ای
- استفاده از ظرفیت صندوق بیمه کشاورزی برای توسعه و آموزش‌های مهارتی
- استفاده از ظرفیت های مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی و مدیریت های هماهنگی ترویج استان ها در زمینه اشاعه فرهنگ بیمه و توسعه خدمات بیمه کشاورزی.

۳- برش استانی دوره های آموزشی

برش استانی دوره های آموزشی " اصول و مفاهیم بیمه کشاورزی " و " جایگاه بیمه در فرآیند مدیریت ریسک بخش کشاورزی بر اساس تعداد مددکاران ترویجی و تعداد کارشناسان شرکت های خدمات فنی - مشاوره ای کشاورزی در استان ها و نیز تعهد صورت گرفته به شرح جداول ذیل می باشد.

جدول شماره ۱ - برش استانی دوره آموزشی " اصول و مفاهیم بیمه کشاورزی " ویژه مددکاران ترویجی

ردیف	استان	تعداد دوره	حجم عملیات آموزش (نفر)	حجم عملیات آموزش (نفر روز)
۱	آذربایجان شرقی	۸	۲۰۰	۲۰۰
۲	آذربایجان غربی	۸	۲۰۰	۲۰۰
۳	اردبیل	۴	۱۰۰	۱۰۰
۴	اصفهان	۷	۱۵۰	۱۵۰
۵	البرز	۲	۶۰	۶۰
۶	ایلام	۲	۶۰	۶۰
۷	بوشهر	۲	۶۰	۶۰
۸	تهران	۲	۶۰	۶۰
۹	جنوب کرمان	۴	۱۲۰	۱۲۰
۱۰	چهارمحال و بختیاری	۲	۶۰	۶۰
۱۱	خراسان جنوبی	۴	۱۰۰	۱۰۰
۱۲	خراسان رضوی	۶	۱۵۰	۱۵۰
۱۳	خراسان شمالی	۲	۶۰	۶۰
۱۴	خوزستان	۵	۱۲۵	۱۲۵
۱۵	زنجان	۲	۶۰	۶۰
۱۶	سمنان	۲	۶۰	۶۰
۱۷	سیستان و بلوچستان	۲	۶۰	۶۰
۱۸	فارس	۵	۱۲۵	۱۲۵
۱۹	قزوین	۲	۶۰	۶۰
۲۰	قم	۲	۶۰	۶۰
۲۱	کردستان	۵	۱۲۵	۱۲۵
۲۲	کرمان	۴	۱۰۰	۱۰۰
۲۳	کرمانشاه	۴	۱۰۰	۱۰۰
۲۴	کهگیلویه و بویراحمد	۲	۶۰	۶۰
۲۵	گلستان	۴	۱۰۰	۱۰۰
۲۶	گیلان	۴	۱۰۰	۱۰۰
۲۷	لرستان	۴	۱۰۰	۱۰۰
۲۸	مازندران	۶	۱۵۰	۱۵۰
۲۹	مرکزی	۲	۶۰	۶۰
۳۰	هرمزگان	۳	۷۵	۷۵
۳۱	همدان	۲	۵۰	۵۰
۳۲	یزد	۲	۵۰	۵۰
	جمع کل	۱۱۵	۳۰۰۰	۳۰۰۰

جدول شماره ۲- برش استانی دوره آموزشی " جایگاه بیمه در فرآیند مدیریت ریسک بخش کشاورزی " ویژه کارشناسان

شرکت های خدمات فنی - مشاوره ای کشاورزی

ردیف	استان	تعداد دوره	حجم عملیات آموزش (نفر)	حجم عملیات آموزش (نفر روز)
۱	آذربایجان شرقی	۷	۱۷۵	۱۷۵
۲	آذربایجان غربی	۶	۱۵۰	۱۵۰
۳	اردبیل	۱	۳۵	۳۵
۴	اصفهان	۳	۹۰	۹۰
۵	البرز	۱	۳۰	۳۰
۶	ایلام	۱	۳۰	۳۰
۷	بوشهر	۲	۶۰	۶۰
۸	تهران	۳	۹۰	۹۰
۹	جنوب کرمان	۱	۳۰	۳۰
۱۰	چهارمحال وبختیاری	۱	۳۰	۳۰
۱۱	خراسان جنوبی	۱	۳۰	۳۰
۱۲	خراسان رضوی	۴	۱۰۰	۱۰۰
۱۳	خراسان شمالی	۱	۳۰	۳۰
۱۴	خوزستان	۳	۷۵	۷۵
۱۵	زنجان	۱	۳۰	۳۰
۱۶	سمنان	۱	۳۰	۳۰
۱۷	سیستان و بلوچستان	۳	۷۵	۷۵
۱۸	فارس	۳	۹۰	۹۰
۱۹	قزوین	۲	۶۰	۶۰
۲۰	قم	۱	۳۰	۳۰
۲۱	کردستان	۲	۶۰	۶۰
۲۲	کرمان	۱	۳۰	۳۰
۲۳	کرمانشاه	۳	۹۰	۹۰
۲۴	کهگیلویه و بویراحمد	۳	۹۰	۹۰
۲۵	گلستان	۲	۶۰	۶۰
۲۶	گیلان	۱	۳۰	۳۰
۲۷	لرستان	۲	۷۰	۷۰
۲۸	مازندران	۳	۹۰	۹۰
۲۹	مرکزی	۱	۳۰	۳۰
۳۰	هرمزگان	۲	۶۰	۶۰
۳۱	همدان	۲	۶۰	۶۰
۳۲	یزد	۲	۶۰	۶۰
	جمع کل	۷۰	۲۰۰۰	۲۰۰۰

۴- گروه‌های هدف (مخاطبان برنامه)

بر مبنای اهداف بیان شده، مخاطبان برنامه شامل موارد زیر می‌باشد:

- ۱- مددکاران ترویجی سراسر کشور
- ۲- کارشناسان شرکت های خدمات مشاوره ای فنی مهندسی کشاورزی کشور و کارشناسان مراکز خدمات کشاورزی غیردولتی کشور

۵- مشخصات دوره‌های آموزشی

در سال جاری عناوین دوره‌های ذیل به صورت مقدماتی و تکمیلی برای تمامی استان ها بر اساس جدول ذیل اجرا خواهد شد.

جدول شماره ۳- مشخصات دوره های آموزشی بر اساس ساعت، نوع مخاطب، نوع دوره، نحوه اجرا و حجم

عملیات در سال ۱۴۰۴-۱۴۰۵

ردیف	موضوع	ساعت دوره	مخاطبان	نوع دوره	نحوه اجرا	حجم عملیات
۱	دوره آموزش مقدماتی "اصول و مفاهیم بیمه کشاورزی"	۶	مددکاران ترویجی	مقدماتی	حضور	مطابق جدول شماره ۱
۲	دوره آموزش تخصصی "جایگاه بیمه در فرآیند مدیریت ریسک بخش کشاورزی" *ویژه فراگیرانی که دوره مقدماتی را گذرانده اند.	۶	۱- شرکت‌های خدمات فنی و مشاوره ای ۲- کارشناسان مراکز خدمات کشاورزی غیردولتی کشور	تکمیلی	حضور	مطابق جدول شماره ۲

تبصره ۲: تعداد فراگیران هر دوره یا کلاس آموزشی حداقل ۱۲ نفر و حداکثر ۳۰ نفر می‌باشد.

جدول شماره ۴: سرفصل دوره آموزشی "مفاهیم بیمه کشاورزی"

عنوان دوره : مفاهیم بیمه کشاورزی		زیربخش : بیمه
جمع ساعت: ۶	ساعت عملی : ۰	ساعت نظری : ۶
هدف دوره: افزایش دانش و مهارت مددکاران ترویجی در حوزه بیمه محصولات کشاورزی		
سرفصل :		
<p>۱- کلیات بیمه کشاورزی (هدف، مکانیزم و اصول اساسی نظام بیمه)</p> <p>۲- انواع الگوهای نظام بیمه کشاورزی</p> <p>۳- تاریخچه بیمه کشاورزی ایران</p> <p>۴- انواع طرح‌های صندوق بیمه کشاورزی</p> <p>۵- محصولات تحت پوشش صندوق بیمه کشاورزی</p> <p>۶- عوامل خسارت زای تحت پوشش بیمه کشاورزی</p> <p>۷- مأموریت آموزش و ترویج بیمه کشاورزی</p> <p>۸- اهداف آموزش و ترویج بیمه کشاورزی</p> <p>۹- انواع فعالیت‌های آموزش و ترویج بیمه کشاورزی</p> <p>۱۰- گروه‌های هدف آموزش و ترویج نظام بیمه کشاورزی</p> <p>۱۱- ارتباطات سازمانی شبکه آموزش و ترویج بیمه کشاورزی</p>		

جدول شماره ۵: سرفصل دوره آموزشی "جایگاه بیمه در فرآیند مدیریت ریسک بخش کشاورزی"

عنوان دوره : جایگاه بیمه در فرآیند مدیریت ریسک بخش کشاورزی		زیربخش : بیمه
جمع ساعت: ۶	ساعت عملی : ۰	ساعت نظری : ۶
هدف دوره: افزایش دانش و مهارت کارشناسان شرکت های خدمات فنی و مشاوره ای در خصوص مدیریت ریسک بخش کشاورزی و جایگاه بیمه		
سرفصل :		
<p>۱- آشنایی با اصطلاحات و مفاهیم کاربردی مدیریت ریسک در کشاورزی</p> <p>۲- تفاوت مفهومی ریسک، خطر و بحران</p> <p>۳- انواع ریسک و ویژگی های ریسک های بیمه پذیر در بخش کشاورزی</p> <p>۴- مفهوم مدیریت ریسک و تفاوت آن با مدیریت بحران در بخش کشاورزی</p> <p>۵- مدیریت ریسک در بخش کشاورزی</p> <p>الف) مراحل ریسک (تعیین اهداف و ...)</p> <p>ب) استراتژی های مدیریت ریسک در کشاورزی (پیشگیری از ریسک، تعدیل ریسک، پذیرش ریسک، اجتناب از ریسک، انتقال ریسک و ...)</p> <p>ج) رفتار کشاورزان در برابر ریسک (ریسک پذیر و غیره)</p> <p>۶- نقش و جایگاه بیمه در مدیریت ریسک واحدهای تولیدی بخش کشاورزی (به تناسب ویژگی های هر منطقه و یا استان)</p> <p>۷- آشنایی با کلان فرآیندهای بیمه کشاورزی (بیمه گری، ارزیابی خسارت، پایش فنولوژی ، پیوست فنی و ...)</p> <p>۸- آشنایی با سامانه جامع بیمه کشاورزی (CS)</p>		

۶- مجری برنامه آموزشی

مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی و مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی با ایجاد کارگروه استانی مجری برنامه مذکور می باشند. در کارگروه استانی عناوین دوره ها، مجری دوره، زمان و مکان پیشنهادی اجرای دوره و مدرس پیشنهادی دوره به شرح جدول زیر مصوب و با تایید رئیس کارگروه استانی به دفتر آموزش بهره برداران ارسال می گردد.

جدول شماره ۶: برنامه ریزی اجرای دوره های آموزش مهارتی در کارگروه استانی

ردیف	عنوان دوره	مدت دوره	مجری دوره	زمان پیشنهادی اجرای دوره	مکان پیشنهادی اجرای دوره	مدرس پیشنهادی

۷- آموزشگر دوره آموزشی

- ۱- اسامی مدرسین توسط معاون خدمات بیمه بانک کشاورزی استان، به کارگروه استانی معرفی می گردد. سپس کارگروه استانی نسبت به انتخاب مدرسین و توجیه آنان در خصوص هدف از برگزاری دوره ها اقدام خواهد نمود.
- ۲- آموزشگر دارای تحصیلات مرتبط با موضوعات حوزه کشاورزی و بیمه کشاورزی (لیسانس و بالاتر) باشند .
- ۳- دارای تجربه کاری و سابقه فعالیت آموزشی یا اجرایی در صنعت بیمه کشاورزی باشند.

۸- روش اجرای دوره های آموزشی

روش اجرای دوره های آموزشی به صورت حضوری (کلاس و کارگاه) می باشد و در شرایط خاص بصورت مجازی برگزار خواهد شد.

۹- زمان اجرا:

زمان اجرای دوره های آموزشی مربوط به بیمه محصولات کشاورزی از تاریخ ابلاغ لغایت ۱۴۰۵/۰۶/۳۰ می باشد.

۱۰- مکان اجرای دوره های آموزشی

مکان اجرای دوره های آموزشی می تواند بر اساس شرایط و امکانات، در مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان، پردیس های آموزشی تابعه، مراکز جهاد کشاورزی دهستان و یا مناسب ترین مکان قابل دسترسی مخاطبان پس از هماهنگی های لازم با معاون خدمات بیمه بانک کشاورزی استان صورت پذیرد.

۱۱- اعضاء کارگروه ستادی

- مدیر کل آموزش و ترویج بیمه کشاورزی
- مدیر کل دفتر آموزش بهره برداران و مشاغل کشاورزی
- مدیر کل دفتر ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی و شبکه ترویج
- رئیس گروه تشکل های کشاورزی و مراکز غیردولتی دفتر آموزش بهره برداران و مشاغل کشاورزی
- رئیس گروه توسعه شبکه ترویج غیر دولتی دفتر ساماندهی مراکز جهاد کشاورزی و شبکه ترویج
- تبصره: دبیرخانه کارگروه ستادی در دفتر آموزش بهره برداران و مشاغل کشاورزی مؤسسه مستقر می باشد.

۱۲- وظایف کارگروه ستادی

- شناسایی و اولویت بندی برنامه ها و نیازهای آموزشی در زمینه بیمه محصولات کشاورزی
- تنظیم قرارداد برنامه های آموزشی مشترک، تهیه و تدوین دستورالعمل های اجرایی و برنامه عملیاتی سالانه
- طراحی و برنامه ریزی آموزشی ویژه مددکاران ترویجی
- تدوین منابع درسی شامل ؛ تهیه سرفصل و استانداردهای آموزشی مربوطه
- بررسی و تعیین بهترین روش های برگزاری دوره های آموزشی (حضور، غیرحضور و ...)
- پیگیری و نظارت بر روند اجرای دوره های آموزشی (به عنوان ناظر عالی) و اخذ گزارشات ادواری

۱۳- اعضاء کارگروه استانی:

- رئیس مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان (رئیس کارگروه)
 - مدیر هماهنگی ترویج سازمان جهاد کشاورزی استان (عضو)
 - معاون خدمات بیمه بانک کشاورزی استان (عضو)
 - معاون آموزشی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان (دبیر کارگروه)
 - کارشناسان رابط آموزش و ترویج بیمه کشاورزی استان
 - رئیس اداره آموزش بهره برداران مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان
 - رئیس اداره آموزش بهره برداران مدیریت هماهنگی ترویج استان
 - رئیس اداره تجهیز و پشتیبانی مدیریت هماهنگی ترویج استان
- تبصره ۱: بر حسب نیاز و موضوع، رئیس کارگروه می تواند از صاحب نظران موضوعی دعوت به عمل آورد.
- تبصره ۲: دبیرخانه کارگروه استانی در مرکز تحقیقات و آموزش مستقر می باشد و هماهنگی اجرای دوره های آموزشی، جمع بندی و ارائه گزارش های ادواری به کارگروه ملی را عهده دار است.

۱۴- وظایف کارگروه استانی:

- تهیه برنامه اجرایی سالانه آموزش استانی، انتخاب اساتید واجد شرایط، مستندسازی، گزارش عملکرد و ...
- تولید محتوای دوره های آموزشی مرتبط با بیمه کشاورزی ویژه هر استان

۱۵- فرآیند برنامه ریزی و اجرای دوره های آموزشی

۱. آموزش ها در قالب شیوه نامه های مصوب آموزش بهره برداران و راهنمای حاضر، قابل اجرا می باشند.
 ۲. اطلاع رسانی مربوط به دوره های آموزشی در تارنمای سازمان جهاد کشاورزی استان و سامانه آموزش بهره برداران (سابق) مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی، همچنین شبکه های محلی و ... صورت می گیرد.
 ۳. به منظور ارتقای سطح دانش و بینش مخاطبان، منابع آموزشی در سامانه آموزش بهره برداران سابق به آدرس (www.sabak.iate.ir) قرار دارد.
 ۴. عناوین دوره های آموزشی و اسامی و مشخصات شرکت کنندگان در سامانه آموزش بهره برداران سابق به آدرس (www.sabak.iate.ir) ثبت خواهد شد.
- تبصره:** ثبت اسامی و مشخصات کامل فراگیران در سامانه سابق برای ارائه به صندوق بیمه محصولات کشاورزی الزامی می باشد.
۵. کارگروه استانی در جلسه ای با حضور آموز شگران، نسبت به توجیه اساتید و هدف از برگزاری دوره ها اقدام نماید. در همین رابطه از مدرسین مربوطه خواسته شود تا سریعاً نسبت به تهیه منابع آموزشی مربوطه اقدام و پیش از شروع دوره، آن را در اختیار اداره آموزش بهره برداران کشاورزی مرکز برای توزیع در بین فراگیران قرار دهند.

۶. مسئولیت اجرا و برگزاری دوره‌های آموزشی بر عهده مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی و مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی استان می باشد که بایستی هماهنگی های لازم را در خصوص اجرای دوره های آموزشی با یکدیگر انجام دهند.

۷. در پایان هر دوره، منابع آموزشی و کمک آموزشی مورد استفاده مدرسین، توسط اداره آموزش بهره‌برداران مرکز جمع‌آوری و به نحو مقتضی از طریق سایت موسسه و یا مرکز مجری، لوح فشرده و ... در اختیار فراگیران قرار می‌گیرد.

۱۶- نظارت و ارزیابی

۱- در سطح استان نظارت و ارزیابی دوره های آموزشی بر عهده کارگروه استانی و در سطح ملی بر عهده کارگروه ستادی می‌باشد.

۲- ارزیابی فراگیران بر اساس دستورالعمل‌های مصوب آموزش بهره‌براران توسط مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی صورت خواهد گرفت.

۳- در پایان هر دوره آموزشی، گواهینامه آموزشی برای فراگیران با امضای رئیس مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان صادر و دارای اعتبار می‌باشد.

۱۷- مستند سازی

کارگروه استانی، در پایان هر دوره آموزشی، نسبت به تهیه گزارش مصور، شامل: مستندات آموزشی، نقاط قوت، ضعف و پیشنهادات اجرایی و ... اقدام و به کارگروه ستادی به منظور مقایسه عملکرد مراکز و ارائه گزارش نهایی به مبادی ذیربط، ارسال نماید